

Statenmededeling

Onderwerp

Uitvoeringsagenda circulaire economie 2021-2023.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS: 4790503

PS: 4837797

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennismemen van

1. De vastgestelde Uitvoeringsagenda circulaire economie 2021-2023, inclusief de daarbij behorende meerjarige middelen ad € 7,048 mln. (incl. 6 fte 2021 t/m 2023).
2. De invulling van de aangenomen moties 'Versnelling circulaire samenleving' en 'Gouden Cirkel'.
3. De KPI's en € 1,706 mln. die middels de eerstvolgende Begrotingswijziging bij burap I 2021 worden toegevoegd aan het Begrotingsprogramma Economie, Kennis en Talentontwikkeling voor de uitvoering van UA CE voor het jaar 2021.

Aanleiding

In oktober 2020 hebben Provinciale Staten het [Beleidskader Economie 2030](#) vastgesteld. Met dit Beleidskader werken we aan een toekomstbestendige Brabantse economie met brede welvaart voor alle Brabanders. In het betreffende [Statenvoorstel](#) is aangegeven dat dit Beleidskader nader wordt uitgewerkt in een viertal Uitvoeringsagenda's. Een daarvan betreft de Uitvoeringsagenda circulaire economie 2021-2023. Met deze Uitvoeringsagenda werken we aan het onderdeel circulariteit uit het Beleidskader Economie 2030. Voor deze Uitvoeringsagenda is vermeld dat Gedeputeerde Staten deze vaststellen en Provinciale Staten hierover informeren. Met de bijgevoegde Statenmededeling geven wij hier invulling aan.

Deze Uitvoeringsagenda bouwt voort op de [Bouwstenennotitie Circulaire Economie](#), waarin de activiteiten voor 2019 en 2020 staan opgenomen. Onder het vorige college van Gedeputeerde Staten is toegewerkt naar een ['Impuls Circulaire Samenleving'](#), als een combinatie tussen een Beleidskader en een Uitvoeringsagenda. Met het nieuwe Bestuursakkoord is Circulaire Economie onderdeel geworden van de portefeuille Economie, Kennis en Talentontwikkeling en opgenomen in het Beleidskader Economie. De Uitvoeringsagenda circulaire economie is hiermee in de plaats gekomen van de eerder aangekondigde Impuls.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS : 4790503

PS : 4837797

Bevoegdheid

Provinciale Staten zijn op basis van hun kaderstellende rol bevoegd tot vaststelling van het Beleidskader Economie 2030. Gedeputeerde Staten zijn op basis van haar uitvoerende rol bevoegd tot vaststelling van en verdere uitwerking en uitvoering middels Uitvoeringsagenda's, in dit geval dus de Uitvoeringsagenda (UA) CE. Voor de UA CE 2021-2023 zijn middelen beschikbaar binnen de reserve Beleidskader Economie 2030. Hierbinnen worden € 7,048 mln. gereserveerd voor de UA voor de periode 2021 -2023. O.b.v. 'eerst beleid dan geld/realistisch ramen' wordt bij burap I 2021 aan PS een voorstel gedaan om de begroting te wijzigen ten bedrage van € 1,706 mln. voor het lopende jaar. Middels het programmeringsdocument worden GS/PS op de hoogte gehouden van de voortgang/ontwikkelingen en zal een voorstel worden gedaan om middelen voor de begroting van 2022 en 2023 ter beschikking te stellen. Ook de KPI's voor Circulaire Economie zullen worden opgenomen in het programmeringsdocument. Het programmeringsdocument is met u besproken in een oordeelsvormende themabijeenkomst. Eventuele aanpassingen aan de KPI's worden vervolgens in Bestuursrapportage 2021 II geëffectueerd.

Kernboodschap

1. De Uitvoeringsagenda circulaire economie 2021-2023 beschrijft onze inzet voor de (Brabantse) circulaire economie. In de uitvoering leggen we het accent op impactvol, innovatief, getalenteerd en adaptief.

In een circulaire economie wordt efficiënt omgegaan met grondstoffen. Het gebruik van eindige grondstoffen (mineralen, fossiel, metalen) wordt geminimaliseerd. Grondstoffen, materialen en producten blijven zo lang mogelijk in kringloop. Afval wordt opnieuw gebruikt als grondstof. Hiermee verminderen we milieubelasting, voorkomen we verlies aan waarde en creëren toegevoegde waarde door introductie van nieuwe circulaire business- en verdienmodellen. Op dit moment blijft 25% van de grondstoffen in Nederland in de kringloop; 75% verdwijnt via afval en emissies uit ons economisch systeem. Deze Coronaperiode heeft de inzichten doen versterken dat we nieuwe patronen moeten verkennen in de wijze waarop we consumeren, produceren en verwerken. We kunnen en zullen slimmer moeten omgaan met onze grondstoffen.

In aansluiting op het [Rijksbeleid](#) en de [Brabantse Omgevingsvisie](#) streven we naar een economie waarin in 2030 50% van ons primaire grondstofverbruik is verminderd en die in 2050 "verregaand" circulair is. Met de Uitvoeringsagenda circulaire economie 2021-2023 brengen we versnelling aan in onze activiteiten. We richten ons op alle vijf prioritaire transitiethema's van het Rijk: Maakindustrie, Bouw en Infrastructuur, Biomassa en Voedsel, Kunststoffen en Consumptiegoederen. De eerste drie vertegenwoordigen de grootste stromen en krijgen binnen deze Uitvoeringsagenda prioriteit, omdat we vanuit onze rol en verantwoordelijkheid daar de meeste impact en massa verwachten te genereren. De andere twee transitiethema's, kunststoffen en consumptiegoederen, zijn weliswaar economisch en qua grondstofstromen minder omvangrijk, maar wel

degelijk van belang. Daarom ondernemen we ook activiteiten op deze thema's, die voor het jaar 2021 worden uitgevoerd vanuit het vigerende Provinciaal Milieu- en Waterplan (PMWP). Vanaf 2022 vallen deze thema's onder het nieuw op te stellen Beleidskader Milieu.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS : 4790503

PS : 4837797

We zetten in op een mix van instrumenten waarmee we als provincie zelf het goede voorbeeld geven, kennis en innovatie bevorderen, (internationale) samenwerking stimuleren, financiering toegankelijk maken en wet- en regelgeving afstemmen op circulaire activiteiten. We doen dit samen met onze partners binnen en buiten Brabant langs de lijnen van de eerdergenoemde transitithema's en in aansluiting met provinciale (innovatie)agenda's en programma's voor o.a. Milieu en Energie, Bodem en Water, Landbouw en Voedsel, Mobiliteit, Wonen en Erfgoed en Stikstof. Om te kunnen bepalen of we met de transitie naar een circulaire economie op koers liggen sluiten we voor het meten en monitoren van de kwantitatieve doelbereiking aan bij het Rijksbrede programma Nederland Circulair 2050. De voortgang van uitvoering van de projecten die in de uitvoeringsagenda zijn opgenomen rapporteren we in de reguliere planning en control-cyclus van de provincie.

De transitie naar een circulaire economie is eigenlijk nog maar net begonnen. We kunnen voortborduren op talrijke circulaire initiatieven, bedrijven en clusters in onze provincie, die laten zien hoe het kan en moet. Daar hebben we veel van geleerd. Op basis van de huidige inzichten hebben we in deze uitvoeringsagenda impactvolle projecten opgenomen, waarmee we het verschil gaan maken. Maar er is nog een lange weg te gaan. We weten nu nog niet alles en dat hoeft en kan ook niet. Daarom zien we deze Uitvoeringsagenda als adaptief in de uitvoering. Dit betekent ook dat we al werkend bijsturen op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen. Zo houden we bewegingsruimte om flexibel in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen.

2. In de Uitvoeringsagenda circulaire economie 2021-2023 geven we invulling aan de aangenomen moties 'Gouden Cirkel' en 'Versnelling circulaire samenleving'.

Motie 'Gouden Cirkel'

Tijdens de behandeling in uw Staten van het Beleidskader Economie (16 oktober 2020) is de [motie 'Gouden Cirkel'](#) aangenomen, waarin Gedeputeerde Staten worden verzocht:

- Te onderzoeken hoe waardering en community building met de werktitel 'Gouden Cirkel' georganiseerd kan worden rond de versnellingsopgave circulaire economie.
- Uitvoering te geven aan de uitkomsten van dit onderzoek en een award in te stellen in 2021.
- Organisatie en middelen op te nemen in de Uitvoeringsagenda circulaire economie.

In de Uitvoeringsagenda beschrijven we dat we vanaf 2021 ieder kwartaal een 'Gouden Cirkel' uitreiken aan een innovatief circulair initiatief uit Brabant dat potentie heeft voor impact en opschaling. Hiermee bieden we een podium aan inspirerende voorbeelden, en we ontwikkelen hiermee een netwerk van koplopers in Brabant, die elkaar en anderen inspireren in het ontwikkelen en opschalen van circulaire innovaties. Daarmee stimuleren we innovatie in Brabant, en helpen we Brabantse bedrijven hun circulaire innovaties op te schalen en te vermarkten. De winnende koplopers komen jaarlijks samen om te netwerken en van gedachten te wisselen met de gedeputeerde en anderen. Uitvoering vindt plaats in samenwerking met bestaande en in ontwikkeling zijnde netwerken, zoals het Fontys Expertisecentrum Circulaire Transitie (FECT) en Brabant Onderneemt Circulair.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS : 4790503

PS : 4837797

Motie 'Versnelling circulaire samenleving'

Tijdens de behandeling in uw Staten van de Brabantse Aanpak Stikstof (13 december 2020) is de [motie 'Versnelling circulaire samenleving'](#) aangenomen, waarin Gedeputeerde Staten worden verzocht:

- Bij de uitwerking van het Brabantse programma Circulair en de Brabantse aanpak Stikstof te onderzoeken op welke wijze het advies van de Commissie Remkes navolging kan krijgen, door het stimuleren van circulaire bouw en bedrijventerreinen en waar mogelijk het aanpassen van aanbestedings- en vergunningsvoorwaarden.

In de Uitvoeringsagenda beschrijven we in het transitithema Bouw en Infrastructuur hoe we circulaire bouw stimuleren en maken hierbij expliciet de verbinding met het stikstofvraagstuk. Circulair bouwen is integraal onderdeel van onze Brabantse [Ontwikkelaanpak Stikstof \(BOS\)](#) en activiteiten met betrekking tot verduurzaming werklocaties en verduurzaming van de bouw. De 'grote oogst terreinen', bedrijventerreinen met een grote duurzaamheidspotentie, krijgen hierbij extra aandacht. Wat betreft het waar mogelijk aanpassen van aanbestedings- en vergunningsvoorwaarden, beschrijven we bij het onderdeel 'Inkoop en aanbesteding' dat we ons inkoop- en aanbestedingsbeleid inzetten om de markt van circulaire grondstoffen, producten en diensten aan te jagen als 'launching customer.' Met name bij onze provinciale weginfrastructuur kunnen we het verschil maken, maar ook bij andere inkopen en aanbestedingen integreren we circulariteit in uitvraag en aankoop.

- 3. Op basis van de Uitvoeringsagenda circulaire economie 2021-2023 passen we de KPI's en de middelen in het Begrotingsprogramma Economie, Kennis en Talentontwikkeling voor het onderdeel Circulaire Economie aan via de eerstvolgende begrotingswijziging (Burap I).*

In het Begrotingsprogramma Economie, Kennis en Talentontwikkeling van de [Begroting 2021](#) beschrijven we dat we inzetten op een impuls aan de circulaire economie. In deze UA EC zijn de KPI's uitgewerkt en middels de eerstvolgende begrotingswijziging (Burap I, voorjaar 2021) voegen we daar deze KPI's toe. We

hanteren om de voortgang van onze beleidsprestaties te kunnen meten en monitoren (output) de volgende prestatie-indicatoren:

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS : 4790503

PS : 4837797

Maakindustrie

- 250 bedrijven 1 fase verder gebracht op de circulaire transitiecurve met circo rondes en techvoice challenges.
- Minimaal 1 aanvraag tot een Europees samenwerkingsproject.

Bouw en infrastructuur

- 50% van het asfalt bij provinciale infrastructurele projecten is hergebruikt materiaal.
- 5 circulaire aanjaagprojecten in de bouw en infrastructuur.
- Verbonden aan 5 kennisnetwerken en kennisinstellingen met betrekking tot circulaire bouw.
- Circulair bouwen en infrastructuur integraal onderdeel van provinciale beleidsprogramma's.

Biomassa en voedsel

- Biobased economy ecosysteem bestendig en doorontwikkeld: Stichting Circular Biobased Delta, de Green Chemistry Campus en het Economisch netwerk Zuid-Nederland, met een focus op opschaling en marktontwikkeling.
- Randvoorwaarden ingevuld voor 3 haalbaarheidsonderzoeken naar en realisatie van majeure productiefaciliteiten voor de groene chemie.
- Programma AgrofoodVoice is uitgevoerd en heeft tot 10 concrete initiatieven geleid
- Er zijn voor 3 opschaalbare businesscases op het gebied van nieuwe eiwitten of nieuwe verwerkingstechnieken consortia geformeerd en ondersteund.

Kunststoffen

- Onderzoek naar nascheiding afgerond.
- Verkenning naar ketenaanpak kunststof verpakkingen afgerond.

Consumptiegoederen

- Verkenning naar circulaire aanpak typisch Brabantse ketens van consumptiegoederen afgerond.
- Onderzoek naar circulaire kansen bij moeilijk te verwerken grote homogene stromen afgerond.

De middelen en fte's zijn als volgt verdeeld over de thema's en de jaren:

(Alle bedragen x1.000)

Onderwerp	KPI's	2021	2022	2023	Totaal	Fte's
-----------	-------	------	------	------	--------	-------

Maakindustrie	- 250 bedrijven 1 fase verder op circulaire transitiecurve middels circo rondes en techvoice challenges - 1 aanvraag Europees samenwerkingsproject	€350	€500	€525	€1.375	1,0 fte
Bouw en infra	<u>Bouw:</u> - 5 aanjaagprojecten circulaire bouw - Verbonden met 5 circulaire kennisnetwerken en kennisinstellingen - Circulair bouwen integraal onderdeel van provinciale programma's	€315	€290	€740	€1.345	2,0 fte
	<u>Infrastructuur:</u> - 50% hergebruikt asfalt in provinciale infrastructuurprojecten	Opgenomen in regulier budget Mobiliteit				
Biomassa en Voedsel	<u>Biomassa:</u> - Biobased Economy Ecosysteem bestendig en doorontwikkeld met focus op opschaling en markt - Randvoorwaarden voor 3 haalbaarheidsonderzoeken groene chemie	€500	€535	€485	€1.520	1,0 fte
	<u>Voedsel:</u> - Programma AgrofoodVoice is uitgevoerd en heeft tot 10 concrete initiatieven geleid - Voor 3 opschaalbare businesscases op het gebied van nieuwe eiwitten of nieuwe verwerkingstechnieken zijn consortia geformeerd en ondersteund	€235 *	€135 *	€175 *	€545 *	0,4 fte
Kunststoffen	- Onderzoek nascheiding - Verkenning ketenaanpak kunststof verpakkingen	Budget en capaciteit uit vigerend PMWP	Budget en capaciteit uit het nog op te stellen Beleidskader Milieu			
Consumptiegoederen	- Verkenning ketens consumptiegoederen - Onderzoek circulaire kansen moeilijk te verwerken grote homogene stromen	Budget en capaciteit uit vigerend PMWP	Budget en capaciteit uit het nog op te stellen Beleidskader Milieu			
Overige thema's	Activiteiten : O.a. FECT, Brabant Onderneemt Circulair, inkoop en aanbesteding, Gouden Cirkel, monitoring en evaluatie	€306	€306	€306	€919	1,6 fte (+0,6)**
Totaal		€1.706	€1.766	€2.231	€5.704	6,0 fte (+0,6)* *

* De activiteiten voor het onderdeel Voedsel worden deels gefinancierd vanuit het Programma Landbouw & Voedsel (L&V) en deels vanuit het programma Economie, Kennis en Talentontwikkeling (EKT). De hier weergegeven bedragen betreffen de bijdrage vanuit EKT.

**0,6 fte wordt gefinancierd vanuit Programma Stikstof

In het Statenvoorstel behorende bij het Beleidskader Economie is aangegeven dat de middelen uit de investeringsagenda worden ingezet voor de versnellingsopgaven. Duurzaamheid en circulariteit is zo'n versnellingsopgave. Via een Begrotingswijziging behorende bij de vaststelling van het Beleidskader Economie hebben Provinciale Staten ingestemd met het vormen van een nieuwe reserve Beleidskader Economie 2030 ten bedrage van € 69 mln. om de

economische opgaven te realiseren. Het beleidskader Economie beschrijft de wijze waarop Gedeputeerde Staten deze middelen willen inzetten. In een viertal Uitvoeringsagenda's (waaronder de Uitvoeringsagenda circulaire economie) wordt aangegeven welke middelen (€ 's + fte's) meerjarig benodigd zijn, hoe we deze middelen gaan besteden en welke doelen daarbij worden gesteld. Vervolgens wordt in een jaarlijks integraal programmeringsdocument aangegeven welke middelen dat jaar omgezet worden naar de reguliere begroting Economie en derhalve worden opgenomen.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS : 4790503

PS : 4837797

Consequenties

- 1. Het hoge ambitieniveau van de leidende doelstellingen overstijgt de provinciale invloedssfeer.*

In aansluiting op het Rijksbeleid en onze Brabantse Omgevingsvisie streven we naar een economie waarin in 2030 50% van ons primaire grondstofverbruik is verminderd en die in 2050 "verregaand" circulair is. De overgang van een lineaire naar een circulaire economie is een enorme maatschappelijke opgave waarbij maatregelen nodig zijn in alle fasen van het gebruik van grondstoffen: winning, productie, consumptie, afvalverwerking. We zijn voor het bereiken van onze ambities en doelen afhankelijk van de bijdragen en beslissingen van anderen. Dit vraagt actieve betrokkenheid en inzet van vele betrokken actoren, zoals gemeenten, regio's, triple-helixorganisaties, regionale ontwikkelmaatschappijen bedrijven, kennisinstellingen en burgers. In de uitvoering kan de provincie een spilfunctie vervullen door partijen slim te verbinden en scherp te kiezen voor interventies die het grootste effect en de grootste impact hebben. We investeren en stimuleren daar waar de hefboom het grootste is. We spreken elkaar in het netwerk aan op het nemen van verantwoordelijkheid vanuit eigen rol/expertise en dagen partners en stakeholders uit om mee te doen. We trekken in de uitvoering zoveel mogelijk samen op om een zo groot mogelijk effect te bereiken. Dit is echter geen volledige garantie op het behalen van onze doelstellingen. We hebben het bereiken van onze doelen als provincie niet alleen in de hand. Daarom zijn we adaptief in de uitvoering. Als onze inzet gaandeweg minder effectief blijkt te zijn, bijvoorbeeld vanwege beperkte inzet van anderen, hebben we de mogelijkheid om binnen de Uitvoeringsagenda onze focus te verleggen en daarmee onze impact te vergroten.

Europese en internationale zaken

Met deze Uitvoeringsagenda zet de provincie Noord-Brabant in op een meer circulaire economie. Aangezien Brabantse bedrijven, topclusters, onderwijs en kennisinstellingen opereren op Europees en wereldniveau en productie- en consumptieketens en -kringlopen niet stoppen bij de landsgrenzen, willen we deze Uitvoeringsagenda ook nadrukkelijk in internationaal perspectief zien. Onze inzet is daarbij gericht op: het Goede voorbeeld geven, Samenwerking bevorderen, Internationalisering van initiatieven, het Toegankelijk maken van financiering, Kennis en innovatie en Wet- en regelgeving. Deze routes vragen om concrete inzet op het organiseren van Europese en (inter)nationale samenwerking en cofinanciering. Zoals aangegeven in par. 2.4/2.5 staan we

niet alleen in onze ambitie en aanpak van de circulaire economie, niet in Nederland en niet in Europa. Grondstoffenefficiency en circulaire economie zijn topprioriteiten op Europees niveau. In 2020 is een nieuw [EU-actieplan voor circulaire economie](#) gepubliceerd dat nauw aansluit op de Europese Green Deal, Europa's agenda voor duurzame groei.

Vanuit de EU wordt de komende jaren nadrukkelijk geïnvesteerd in efficiënt gebruik van grondstoffen, innovatie en verminderen van afval, in alle sectoren van de economie en in alle levensfasen van een product (ontwerp, gebruik, hergebruik, recycling). We zoeken bij het uitvoeren van de projecten uit deze Uitvoeringsagenda actief naar (co)financiering vanuit nationale en Europese fondsen. Nadrukkelijk komen voor financiering en samenwerking ook de Europese programma's in beeld: Interreg, Horizon Europe, Vanguard en Operationeel Programma Zuid (OP Zuid). Naast financiële prikkels groeit de invloed van de EU op het gebied van regelgeving die proactief wordt ingezet. Voorbeeld is het verbod op wegwerpplastic dat in 2021 wordt geïntroduceerd. Wet- en regelgeving, belemmerend dan wel stimulerend voor de circulaire economie, wordt voor een belangrijk deel op Europees niveau bepaald.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS : 4790503

PS : 4837797

Communicatie

De Uitvoeringsagenda circulaire economie 2021-2023 is een nadere uitwerking van het Beleidskader Economie, dat tot stand gekomen is door middel van intensieve samenwerking met partners. Circulaire economie is een onderwerp dat leeft in Brabant. De kunst is deze energie om te zetten in gerichte actie en resultaten in de praktijk. Met deze uitvoeringsagenda zetten we in op het stimuleren, verbinden en versnellen van circulaire activiteiten. Communicatie kan een belangrijke bijdrage leveren aan de koers, de rol en de positie van de provincie binnen de transitie naar een circulaire economie. Hierbij maken we gebruik van – en bouwen we voort op – de bestaande positie van de provincie in ons netwerk van overheden, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en bedrijven. Goede communicatie en samenwerking met andere partijen binnen en buiten Brabant is immers essentieel. Daarnaast zetten we in op sterke projectcommunicatie. Afzonderlijke projecten moeten door een goede communicatieaanpak ook elkaar en de transitie in zijn geheel versterken. Door actief te participeren in events als de Dutch Design Week en de week van de Circulaire Economie worden alle aspecten van de provinciale inzet gebundeld en in de etalage gezet.

Vervolg

Over de resultaten die we bereiken, informeren we u in het kader van de reguliere Sturing & Verantwoordingscyclus. Zoals bij het Beleidskader Economie aangekondigd, zal aanvullend per jaar een Programmeringsdocument Economie, Kennis en Talentontwikkeling worden opgesteld en aangeboden aan Provinciale Staten. Een concept van het eerste programmeringsdocument is reeds in een themabijeenkomst met u besproken. In het Programmeringsdocument wordt meer inzicht gegeven in de (voortgang van de) activiteiten en in de besteding van de beschikbare middelen (uit de begroting en middelen Bestuursakkoord) en de

samenhang hiertussen. Het eerste programmeringsdocument zal in het derde kwartaal van 2021 verschijnen.

Datum

9 februari 2021

Documentnummer

GS : 4790503

PS : 4837797

Bijlagen

1. Uitvoeringsagenda circulaire economie 2021-2023

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: mevrouw I.A.H.M. Cortenbach, (06) 18 30 34 63,
icortenbach@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer P. Struijk, (06) 18 30 33 35, pstruijk@brabant.nl.